

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold., za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opraviništvo sta na mestnem trgu št. 10.

O nekaterih dr. Fr. Wittovih mašah.

Znan je dr. Fr. Witta izrek, da bi pevci pri nobeni slovesni maši ne smeli izpustiti koral, katerega sv. cerkev spoznava za svoje oficijelno (službeno) petje. Še le tedaj je slovesna služba božja lepa, edina, celotna, ako ne samo spred altarja, ampak tudi raz kor doni — častitljivi koral. S tem pa ni rečeno, da bi se moralo pri slovesni sv. maši samo koral peti, ko sv. cerkev dovoljuje (posebno o praznikih) tudi figuralno petje, ampak svetujemo, da bi se poleg večglasnih mašnih skladeb pel tudi kak košček koral n. pr. introit, graduale, ofertorij, komunio, ali pa da se v večglasni *Credo* vplete kak koralni stavek. Res, koral je tako veličasten in ginljiv, da, kakor pravi Benedikt XIV. v znani okrožnici dné 19. febr. 1749, v sercih vernikov pobožnost in svete občutke budi. To je ono petje, katero vsi bogoljubni kristjani, da se le dostojno in prav poje, v hiši božji najrajše slišijo in bolj čislajo kakor figuralno petje. Zatorej bi morali vsi cecilijanski organisti in pevovodje začeti koral vpeljavati. Se vé da se mi bode oporekalo: To je pretežko, prestrogo, našemu okusu nasprotno, to petje je k večjemu za veliki teden, ali za duhovne same, to ni za deželo itd. Na to odgovarjam, da skušnja ravno nasprotno uči. Le poglejmo v toliko (od naših nasprotnikov) hvaljeno vzhodno cerkev, ali če ti je ljubše, v rusko, národno cerkev, kjer se je ohranil do dandanes staroslovenski jezik. Kaj poje tam ljudstvo, pri službi božji? Samo enoglasni koral! Le pri stolnicah ali po večih mestih, kjer se zamorejo dobiti izkušeni pevci, pojo tudi večglasni, harmonizovani koral. *) In za ta enoglasni priprosti koral je ljudstvo vzhodne cerkve takó vneto, da noče drugega petja sprejeti in tudi ne more, kajti v vzhodni cerkvi je vse strogo določeno in starokopitno. Po tem takem je koral za ljudstvo najlažje, najprikladnejše in najmilejše petje. Tudi naše (slov.) stare cerkvene pesni so bile nekatere koralne ali vsaj v koralnem duhu zložene. Še sedaj pojó v Kanalu na Goriškem križev pot: „O kristjani spregledujte ta kervavi križev pot“ — koralno. Bil sem enkrat pričujoč, ko je cela cerkev to pesen pela. Lepšega in bolj ginjivega petja svoj živi dan nisem slišal. Naj se ogledajo tudi naše stare pesni, katere je „Cerkveni Glasbenik“ pogina otel, naj se vzame v roké Trubarjeva

*) Komur bi se ta pot v vzhodno cerkev predolga zdela, naj pogleda v knjigo: *Methodus cantus ecclesiastici graeco-slavici auctore Joanne de Castro Hispano Romae. S. C. de Propaganda fide 1881*, ali pa kak grški „hinnologion“. *Pisatelj.*

pesmarica — in našli boste — koral. (Se vé da je našim „mladim“ Slovencem ta koral povšeči, ker so ga protestantovski novotarji kar na vrat na nos prestavili iz Lutrove cerkve v slovenski jezik, če pa mi dandanes krasne skladbe katoliških Nemcev rabimo ali posnemamo, je to brže — izdajstvo!?) Ali kaj pomaga vse moje dokazovanje! Proticecilijanci bodo še vedno kakor prej samooblastno in neumno vpili: Koral ni za nas! Gotovo da ne, ker ga nočete ali pa ne znaste peti. Ali poskusite enkrat kak koralni stavek n. pr. introit vezano, določeno, gibčno in občutljivo peti, in videli boste, da ljudstvu koral dopada.

Ako bi pa pevci ne bili še kos koralu (kajti manjka nam k temu poduka, šol itd.), bi svetoval, naj se počne z enoglasnimi mašami, v katerih se dobivajo koralu slični motivi. Marsikaterim se enoglasna maša zdi predolgočasna, kakor n. pr. nekemu, ki je pri zadnjem podučevalnem kurzu v Gorici g. govorniku A. H—u zaradi tega nespametno ugovarjal. Ali tudi tu velja pravilo: raznovrstnost dopada. Treba je namreč pri enoglasnih mašah glasove in registre spreminjati, tu *solo*, tam *tutti*, zdaj ženski glasovi, na to možki, tu manual tam pedal, zdaj mili spremeni, zdaj močni itd., da ne omenjam še tehničnih znamenj, na ktere je treba posebno paziti. Če se enoglasne maše tako pojó, vzročijo velikansk vtis. Tudi pri podučevalnih kurzih naj bi se praktične vaje počele z enoglasnimi mašami. Malo je treba, pa dobro! Nekateri organisti in pevovodje, ki so posebno vneti za večglasne maše, pa pri vsem tem nemajo gotovih pevcev, bi gotovo bolje storili, ko bi enoglasne ali k večemu dvoglasne maše producirali, kakor pa z 3—5 glasnimi svoje moči cepili in nič ali le malo dosegli.

Take maše, ki bi zgoraj omenjenim načelom in namenom ustrezale, je zložil posebno slavnoznani skladatelj in pisatelj dr. Fr. Witt. Ni mi treba skladb tega muzikalnega velikana priporočati, saj je na glasu kot izvrsten skladatelj gledé ne samo harmonije, ampak tudi gledé melodije in originalnosti. Wittove skladbe imajo nekaj posebnega, elektrizujočega na sebi. On ni „suhoparen matematik“, ampak pravi pesnik v glasovih. Ni čuda, da njegove skladbe še vročekervnim Italijanom dopadajo. Zatorej mislim, da z mirno vestjo smem našim organistom in pevovodjem priporočati lažje Wittove enoglasne (v taktu) ali pa koralne maše. Te Wittove maše imajo tudi vpletene večglasne stavke in sicer za možki ali pa za ženski zbor, torej je v njih dovolj raznovrstnosti. Naslov jim je:

1. *Missa octavi Toni ad unam vocem Organo comitante. Op. 43^a.*
2. *Missa secundi Toni ad unam vocem Organo comitante. Op. 37^a.*
3. *Missa in hon. s. Andreae Avellini* f. eine Singst. u. Orgel mit sechs eingelegten Sätzen f. 4stimmig. gemischt. Chor oder f. 3 Männerstimmen. *Op. 31.*
4. *Missa in honor. s. Ambrosii, Op. XXIX^a.* Messe f. eine Stimme mit Orgel oder mit eingelegt. 4stimmig. Sätzen itd.
5. *Missa „Non est inventus“ (VII. Toni). Op. 2^b.* (Za dva enaka glasova in orglje.)
6. *Missa in hon. s. Ambrosii ad duas voces aequal. Op. 29^c.*

7. *Missa in honor. S. Michaëlis Archangeli ad unam vocem* (vel ad duas aequal. vel ad quatuor inaequal. voces) cum Organo.

8. *Missa septimi Toni ad duas voces aequales, comitante Org.* Op. 1^e.

9. *Missa pro defunctis ad unam vocem cum Organo.* Op. XLII^a.

10. *Missa Secundi Toni ad 3 voces aequal. cum Org. ad lib.* op. 37e.

Vse navedene maše se dobivajo pri Frider. Pustet-u, knjigarju v Regensburgu, kateri vsa Wittova dela vsakemu radovoljno o pregled pošilja.

Slične enoglasne maše (Wittove) se dobé tudi v njega listih „Fliegende Blätter“ in „Musica sacra“.

Dr. France Sedaj.

O namenu cerkvene glasbe.

Spisal Fr. Govekar.

(Konec.)

Vzrok tej neovrgljivej resnici je iskati v dvojnej natori človeka. Človek je duševno in telesno bitje stvarjenja, v katerem sta združena duh in materija. Zato je v njem dvoje zakonov, duševen in stvaren; a ker je prosto bitje, zamore enemu služiti in drugemu opustiti ali zavreči. Isto tako zamore njegova umetnost božje ideje predstavljati, ali se podati v službo posvetnosti. Dokler služi posvetnosti duha in ta Bogu, tedaj je še vse dobro; ako pa ona prevlada, ako se duhu, sebi in svojemu stvarniku in svojemu končnemu namenu izneveri in odreče, ter se poniža in postane njen rob, potem postane ona nič vredna, isto tako je tudi vse, kar duh v takem robskem stanu in položaji provzroči. Duhoviti Sailer piše: „Nahaja se umetnost, ki je oblečena v robsko oblačilo, ter životari v najpodlejšem poniževanju, in smrti služi. Kakor hitro se lepa umetnost tako poniža, da se dobriki bedariji in neumnosti časa, da hudobijo s petjem povelečuje in slavi itd., tedaj postane ona slabotna robkinja, ki nosi verige hudodelnice in služi in deluje v službi minljivosti. To pa je umetnija v svojem največjem propadu, v svojej najgršej razkošnosti. — A nij še vsa umetnija prišla na tako nizko stopinjo, kajti nahaja se še lepa umetnost, dasi se kaže le v čednej delavniške obleki, a ona vendar deluje v službi priproste in nedolžne radosti. — V neizmernej oddaljenosti od umetnosti v robskej obleki, in neprimerno više od one v delavniškej, pa je umetnost v praznične obleki, katera se v domačem viru napaja, in katere prsi diči zvezda neumerljivosti. Ona, hči nebeška in služi le svetemu namenu.

Godba je umetnica glasov; glasovi so pa življenje oznanjajočega bitja. Vsa živa bitja naj hvalijo Boga. Ljudje so samoglasniki, skupna druga pozemeljska bitja pa soglasniki v nepretrganej himni, katero vesoljno stvarjenje od začetka stvarjenja, svojemu stvarniku poje. Melodija je duša glasbe, a harmonija pa okostje in telo. Katoliška cerkvena glasba razlikuje se od profanne posebno po svoji melodiji. Ako je melodija cerkvena, si vže primerno harmonijo pridobi. Arhitekt dobro zna, da mu je treba cerkve drugače staviti kakor gledališča; slikar zna, da mu je treba za cerkev ne le drugačnih podob, nego tudi drugih oblik slikati, kakor za opero ali salon; rezbar svoje podobe za

cerkev drugače rezba, kakor za igrališča, borzo ali gradove. Tudi ozalševalec zna, da mora cerkev ali kapelico s drugačimi stvarmi in drugače po oblikah kinčati, kakor navadne salone ali kopališča. Pa vse to je znano tudi drugim ljudem. Le nekateri glasbeniki in še neki drugi, katerih pa nočemo imenovati, nočejo znati, da se mora tudi cerkvena glasba po vsim od gledališke razlikovati. — Samo razne besede ne naredé še vsega, kakor napis „Hiša božja“ na muzeji tega še v cerkev ne spremeni. Ignorant v stavbarstvu naj si vže misli, da altar, prižnica, spovednica i. dr. narejajo stavbo, katera po vsem ugaja za častljivo hišo božjo. A veščak vidi iz najmanjše oprave, spada li to sem ali ne. Isto tako zna veščak glasbenik razsoditi cerkveno glasbo in petje, ako sliši tudi le nekoliko akordov in taktov, je li to cerkveno ali ne. V starem času slišali smo po naših cerkvah mnogo nespodobne in frivolne glasbe in ničvrednih zvijač. In tega časa še nismo popolnem preživeli!

Človek zamore veselje in čud, boleost in strah z naturnimi glasovi nanznanjati; določen in jasen izraz svojih mislij in čutov ima v govoru. A govor se ne giblje vedno v enem glasu, ampak modulira v manjših tonovih stopinjah više in niže. V poletnih vročih dnevih dostikrat zapazimo, kako se zračni in svitlobini trakovi in valovi tresejo in gibljejo; drugikrat zopet vidimo, kako se svitlobini trakovi v deževnih kapljicah lomijo in krasno sedmero barvano mavrico narejajo. Isto tako se giblje govor govornika v nepretrgani, valoviti črti dalje; a pri petji pa zamoremo harmonično uvrstene in ločene glasove, sedmerobarvane lomljene glasovne š kale razločiti. Naša glasbena pisava pa ne zamore modulacije govorniškega predavanja predočiti. Isto tako je nemogoče glasbo Orientalov pismeno predočiti, ker je njih petje, kakor sploh petje starih, podobno bolj navdušenemu govoru, ne pa našemu petju. Indijani delé še dandanes svojo glasovno škalo v 22 glasov. Tu so tretjine in četrtine glasov; to je prava glasba v svojej mladosti.

Če tudi zadostujejo naturni glasovi, da z naturnimi glasovi svoje misli in čutila razodevamo, tako so oni vendar nepopolni in nezadostni za muzikalni izraz. Glasovi zamorejo se še dalje kristalizovati, večji, individualneje in samostojneje postati. To pa zamorejo kakor popolno dorastla bitja glasovi pokazati v starej, koralnej zistemi v moški odločni diatonični glasovni škali s 7 glasovnimi stopinjami. Moderna škala s 12 polutonovi je nekako v obeh zjedinjena; ona obseza vse bogastvo glasov, kateri so za stvarbo harmonične glasbe potrebni in zadostljivi. Zato daje katoliški skladatelj naslanjaje se na koral diatoničnim in soglasnim akordom prednost; posvetna glasba pa daje prednost bolj kromatiki. Kar je pri pesništvu asonanca in stih, to je pri glasbi trizvok. Čudno, stari niso imeli niti enega niti drugega.

Katoliška cerkev skazala se je kot vesoljna tudi v tem, da ničesar ne zametuje in ne prezira, kar je za ljudstvo res potrebno. Ona je od pamti-veka umetnost gojila in njegovala, katera je le v njej najlepši sad obrodila. — A ona se tudi nikdar ne stara, ampak vedno mlada ostane. Nobena resnično dobra pridobitev jej ni stara, kajti ona, ki se vedno razvija, tudi želi, da vse dobro in pravo, tako tudi glasbena umetnost, rase in čedalje bolj cvete.

Resnica je le ena, a mnogobrojna in raznotera je zmota. V neskončni zmedi pelje ob obeh straneh prave poti resnice neštevilno veliko potov. V

tem smislu bi lahko rekli: „Resnica je v sredi“; a ne tako, kakor bi bila črta prave poti izvod vsih krivih potov. Ekstremi se tam prikazujejo, kjer se stranke druga z drugo z različnimi načeli pobijajo. A cerkev ni stranka, kajti ona je katoliška, in tedaj v njej ne more prevladati ekstremno menenje. Kakor se druge umetnosti v duhu cerkvenem prenové, tako zapazimo tudi na polji cerkvene glasbe oživljajoči dih cerkvenega duha. Duh oživlja, a črka mori; bistrournega in mislečega zamoremo sicer opozoriti na duha, a ne tako nevedneža, ker to se ne dá potipati. — Za pospeševanje cerkvene glasbe zamorejo se dajati le migljeji in navodi, a ne recepti. Zato poskušajte, in najbolje obdržite! Vglobite se v stari veličastni cerkveni koral, vglobite se v dela Palestrinina in njegovih vrstnikov in naslednikov, učite se iz strokovnjaških del noveje glasbe, in tako duševno preroreni, natočite, dobrega, starega vina v nove mehove!

V cerkvi ni nič absolutno starega, in nič absolutno novega. Na drevesu katero je izraslo iz gorčičnega zrna, ne najdeš niti suhih niti zelenih vej, katera bi ne bile s prestarem deblom v tesnej zvezi. Mnogo duhovitih, resnico v učenosti in življenju izkajočih mož zunaj cerkve, menilo je in upalo boljše prihodnost najti v svojih idealih. A vsi, kateri so stvar dalje in globočeje preiskavali, spoznali so v svoje začudenje, da so vsi ideali, katere so v svojem duhu gojili, vže davno v katoliški cerkvi vresničeni. Isto tako je tudi s cerkveno glasbo in umetnijo, kajti vsa umetnost ima svoj vir in svoje najviše dopolnenje edino v veri!

Spremenljive pevske molitve pri sv. maši

ob nedeljah in zapovedanih praznikih l. 1886. (po direktoriji ljubljanske škofije).

(Dalje.)*

3. junija. Vnebohod Gospodov (*Ascensionis Domini*), dup. 1. cl. cum Oct. Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. l., str. 42.

6. junija. *Dom. infr. Oct. Ascens., VI. p. Pascha.* Zv. Bertrand, patriarh Oglejski, spoznov. (*B. Bertrandi, Patriarchae Aquilej., C.*), dup.

Introitus.

Sacerdotes tui, Dómine, induant justitiam et sancti tui exsultent: propter David servum tuum, non avértas fáciem Christi tui. Ps. Meménto Dómine David, et omnis mansuetúdinis ejus. V. Gloria Patri. Ton. III.

Duhovni tvoji, o Gospod, naj oblečejo pravico in svetniki tvoji naj se radujejo: zavoljo Davida, hlapca svojega, ne odvrtačaj obličja Maziljenca svojega. *Ps.* Spominjaj se, o Gospod! Davida in vse krotkosti njegove. *V.* Čast Očetu. Ton III.

Pro Graduali.

Alleluja, Alleluja. V. Amávit eum Dóminus, et ornávit eum: stolam gloriæ induit eum. Alleluja.

Alleluja, alleluja. V. Ljubil ga je Gospod in ga okinčal: z obleko slave si ga oblekel. *Alleluja.*

Offertorium (Veritas mea . . . alleluja.)

Communio.

Beátus servus, quem, cum vénerit Dóminus, invénerit vigílantem: amen dico vobis, super ómnia bona constituet eum. Alleluja.

Blagor slugi, katerega Gospod, kadar pride, najde čuječega: resnično vam povem, čez vse premoženje ga bode postavil. *Alleluja.*

*) Po neljubi naključbi so bile „Pevske molitve“ v zadnji številki izostale; prosimo, da oprostite. Vr.

13. junija. Binkoštna nedelja (*Dom. Pentecostes*), dup. 1. cl. *cum Oct.* privil.
Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. I., str. 42.
14. junija. Binkoštni ponedeljek (*Fer. II. Pentecostes*), dup. 1. cl.
Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. I., str. 43.
20. junija. Presv. Trojica (*Ss. Trinitatis*). *Dom. I. p. Pent.*, dup. 2. cl.
Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. I., str. 49.
24. junija. Sv. Rešnje Telo (*In solemnitare Corporis Domini*), dup. 1. cl.
cum. Oct.
Glej „Cerkv. Gl.“ 1884. I., str. 50.
27. junija. *Dom. infr. Oct. & II. p. Pent.* Sv. Ladislav kralj, spozn. (*S. Ladislai Reg. C.*), dup.

Introitus.

Os justī meditābitur sapiētiām, et līngua ejus loquētur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius. Ps. Noli amulāri in malignāntibus: neque zelāveris faciētes iniquitātem, V. Gloria Patri. Ton. VI.

Usta pravičnega bodo premišljevala modrost in jezik njegov bode govoril sodbo: postava njegovega Boga bode v njegovem srci. Ps. Nikar ne tekmuješ s hudobnimi in ne posnemaj onih, ki delajo krivico. V. Čast Očetu. Ton VI.

Graduale (Justus ut palma.)

Offertorium (Vēritas mea.)

Communio (Beatus servus.)

(Dalje prih.)

D o p i s i.

Regensburg, 25. maja. — Iz poročil, ki se nahajajo v „Glasbeniku“ iz tukajšnjega mesta je razvidno, da je cerkvena glasba tukaj strogo starega značaja t. j. iz onega časa, ki ga imenujejo zlati čas cerkvene glasbe. S tim pa nij rečeno, da bi ne cenili novejših skladateljev, kateri so se bodisi v oziru umetnije kakor cerkvenosti povzpeli vže do visoke stopnje, a pripoznati moramo vendar, da starih še niso dosegli. Odkod to? Mi si mislimo vse na podlagi harmoničnih zvez, ker je izšla vsa naša olika iz glasbenega orodja. Vsled tolikanj dovršenega razvitka instrumentov smo zgubili bistvo melodije ter prisojamo človeškemu glasu zmožnosti, ki mu niso prirojene. Ne tako stari. Kar so pisali, pisali so naravno, ne prisiljeno, diatonično. Izgled jim je bil koral, ki sloni na deklamaciji. Njihovo ravnilo niso bili orgle niti glasovir, temuč navadni človeški glas, za katerega so skladali. Harmonija starih izbaja iz samostojne obravnave posameznih glasov, da moramo občudovati njihovo spretnost in dovršenost v večglasji (polifoniji). Kratko: Iskali so akordov iz glasov; pri nas je pa žalibog ravno narobe, ker iščemo glasov iz akorda.

Na tukajšnji cerkveno-glasbeni šoli se poduk polagoma nagiba h koncu. Vodja g. Haberl, ki je prišel o velikinoči iz Rima, nam naklada dela v še bolj obilni meri kakor poprej. Zanimiv je prepis not iz izvornikov v partituri. Sedaj sostavljamo *Magnificat* vseh osmero tonov, zložil Thomaso Ludovico Vittoria.*) Folijant je tiskan v Rimu l. 1581. Prepis je nekoliko težaven, ker se morajo melizmi razdeliti v takt, katerega takrat še niso poznali. — Kan. dr. Jakob je dovršil zgodovino cerkvene glasbe ter razlaga sedaj glasbeno estetiko. Vredno bi bilo, ako bi se ta ali drug odlomek priobčil v „Glasbeniku“.**) Tudi kontrapunkt smo vže dokončali ter nam sedaj g. Haller analizira Palestrinove maše. V praktičnih vajah je orglanje v stolnici od 2.—3. popoldne.

*) Vittoria je bil španski duhoven. Imenujejo ga prvega za Palestrino.

**) Prelepo prosimo, da nam kaj pošljete.

Našo cerkveno pesmarico „Cecilijo“ hvalijo tukaj kot odlično delo. Melodije so dobro ubrane, harmonizacija pravilna, tisk nenavadno ličen. Vse dela čast slavnemu odboru cecilijinega društva, zlasti vredniku pesmarice g. Antonu Foersterju.

Prihodnji tečaj tukajšnje cerkveno-glasbene šole 1886/87 otvoril se bode v krasnem novem poslopju zunaj mesta. Posebno lepa je prostorna dvorana za koncerte, kjer je strop zarad boljše akustike izdelan v podobi parabole.

S tim naj bode sklenjen zadnji dopis od tukaj, ker se konča poduk 23. junija. Toraj na svidenje v dragi domovini!

Jož. Lavtižar.

S Primorja. — Rad bi Vam poslal dopis o naših razmerah, ali ne mogel bi skoro drugače pisati, kakor da bi zbadal in se togotil nad onimi, ki našo sveto stvar vedé in nevedé ovirajo.

Res strašanske potrpežljivosti je treba za take ljudi. Spodobil bi se takim najbolj — Wittov bāt! Ali tudi bāt ni vselej na pravem mestu; pri nekterih tudi glacé-rokavice pomagajo. Tako napredujemo — po časi. Na bolje se nam ne bode obrnilo, dokler ne pride k nam več zmožnih Cecilijancev in dokler se ne ustanovi doli v Gorici orglarska šola. Mogoče bi to vže bilo, ako bi se le hotelo. Pa saj veste kako je! Vrh tega so naši Italijani vže iz narodnega obzira nasprotni, češ to je „nemško ali kranjsko petje“. Njih Candotti, jim je Bog. Tu ne pomaga nič dokazovati; mesto razuma — vlada volja, popačen okus. Prej ko Italijani pridejo do prave cerkvene glasbe bo trajalo po mojem menjenji 100 let. Pa preveč je teh jeremijad in dovolj!

„Cerkv. Glasb.“ nam jako dopada. Foersterjeve skladbe se posebno odlikujejo. To je mojster! Samo nekaj se vsojam opomniti gledé muzikalnih prilog, ktere se mi tu in tam brezpotrebne zde n. pr. *Ave maris stella*, (saj jih imamo dovolj, najlepša je gotovo v „Ceciliji“), nadalje latinske maše, motete, ki se malokrat pojo i. t. d. Bolje bi (na m) ustrezali, ko bi prinesli popularne litanije, *Tantum ergo* za 3—4 glasove, *Te Deum* *Ecce sacerdos* i. t. d. Posebno litanij imamo le malo (Cecilija celo nobenih) in vendar se tolikrat pojó! Prosim torej ozirajte se na naše potrebe, jako Vam bodedo hvaležni.

— a. —

Iz Ljubljane. — Kratek odgovor namesto daljšega dopisa. Nedavno došel nam je dopis od „Nekod“ s prošnjo naj ga priobčimo v „Cerkv. Gl.“. Dasi tudi nam v resnici dopisi prepričlo dohajajo, vendar si nismo mogli kaj, da bi dopisa od „Nekod“ ne bili vrgli v navadno prazni „koš.“ In zakaj? Zato, ker je brezimen in se da ves članek skrčiti v dva jalova stavka, namreč: 1) „Cerkv. Gl.“ preveč tirja od cerkvenih pevskih zborov in 2) Ne gré in kar ne gré!“ — Ta dva stavka dozdevata se nam podobna muzikalni „themi“, a s tem razločkom, da se daljša razprava nikakor ne more smatrati „thematičnim delom“; kajti nič drugega se ne nahaja v njej, kakor gola „repetitio“ ali ponavljanje. Zastonj bi iskal pravilne imitacije, kanona ali fuge. Fuga bi se k večemu smela imenovati g. dopisnikov strah in beg pred „koralom“, o katerim je izrekel prečudno sodbo: „S koralom nij nič! Ohranite si ga za-se v mestu, gleštajte ga, kakor Vam drago; radi ga Vam privoščimo: nam pa pustite narodno petje!“ In dalje: „Koral je pri nas nemogoč, pevci se ga ne morejo naučiti.“ — i. t. d. *in infinitum*.

Nij nas volja, tu vse ponavljati, kar je „Cerkv. Gl.“ že o koralu pisal. Ako je g. dopisniku od „Nekod“ za resnico mar, naj prebere dotične članke, dalje naj se najpred sam uči in nauči koralu in kadar ga bode znal sam dobro in lepo peti in spremljevati na orglah, potem stoprav naj začne svoje pevce ga učiti. Svetujemo mu tudi, ako se briga za „pravo cerkveno“ petje, kakor sam trdi, naj s koralom začne pri otrocih, kateri imajo še nepokvarjen okus in pobožno srce. Gotovo se ne motimo, če rečemo, da bode g. dopisnik po teh premisah v prihodnjem dopisu prišel do drugačnega sklepa.

Kar se tiče očitanja, da „Cerkv. Gl.“ preveč tirja od cerkvenih pevskih zborov, omenimo le toliko, da „Cerkv. Gl.“ sam nič ne tirja, marveč le priobčuje želje in zahte-

vanja sv. Cerkve. Cerkv. pevovodja pa, kateri že 8 let prebira (? Vr.) „Cerkv. Gl.“ in vendar do pravih rezonanzij niti do enega popolnega *Credo* nij prišel, se nikakor ne more prištevati pevovodjem „cerkvenega“ zbora. Komu ne pride tu na misel znani marš Krähwinkel-ske črne vojske?! G. dopisnika pa le še na to opomnimo, da poštenjak ne zakriva svoje nagote s figovim listjem brezimmnosti. Vredništvo.

Razne reči.

— Vže v 4. števec „Cerkv. Gl.“ smo sicer naznanili smrt č. g. P. Avguščina Link, S. J., glasbenega vodje dijaškega zavoda v Feldkirchen-u. Njegov iskreni prijatelj, č. g. Battlogg, je v zadnji števec svojega lista življenje in delovanje rajnega patra z glasbenega stališča kaj lepo popisal; in radi bi ta življenjepis ves posneli, da nij za naš list preobširen. Podamo toraj le nekoliko drobtinic; že iz teh se moremo kaj učiti. P. Link je posebno čislal „stare“ skladatelje in to po dobro premišljenji pedagogični taktiki: „Glasba naših ljubih ‚starih‘, je večkrat rekel — je za nas prava glasba, ker je naravna in prav zato najbolj ugaja nepokvarjeni naravi mladih src. Naši ‚stari‘ nimajo nič prisiljenega, dasi tudi so strogi in polni umetnije; mehkužnega nimajo nič, in vendar so toliko mehki, da se pretrdega izogibljejo. Imajo sicer neko zakonito oblast, pa so vendar ljubeznjivi ter veseli in izbujajo v naših otrocih veselo srce — to je prava glasba za naše šole.“ P. Link ima to zaslugo, da pedagogičnih aksiomov nij le spoznal, temuč tudi dosledno po veliki meri izvrševal, ne gledé na to, kaj da pravi k temu A ali B. V njegovem bogatem repertoriji stali so Orlandus, Palestrina, Vittoria i. dr. z največjimi mašami in moteti. In pri vsem tem P. Link ni bil toliko napet in tak purist, da bi bil skladbe novejših dobe zametaval, ampak sprejemal jih je tudi v svojo zbirko, da so bile le dobre. — Največja umetnost rajnega je bila ta, da je znal prav z mladino ravnati, jo z glasbo soznanjati, ljubezen do nje oživljati in samosvest vzbujati; in prav to je bil ključ do nenavadnih produkcij v zavodu „*Stella matutina*“. Dasi tudi je bival P. Link med samostanskim zidovjem, kjer se navadno ne morejo brigati za zunanji svet, bil je vendar ves cecilijanec od nog do glave; delal in živel je za društvene namene, ki so tudi sv. Cerkve. Iz lastnega nagiba sicer nij priobčeval svojega raznovrstnega repertorija, a kadar ga je kdo prosil, rad mu postregel vže iz ljubezni do prosilca pa tudi zavoljo dobrega izgleda in da bi druge vnel in sveti reči pomagal — lep dokaz, da se razglašenje repertorija lahko ujema s ponižnostjo, ter da ono še nikakor nij baharija, kakor nekateri napačno mislijo in trdijo. — Zadnje pisanje P. Linka je bila sè svinčnikom pisana čestitka (17. marc.) do g. Josipa Battlogg, v kateri je godovnjaku prekrasno in najprisernejše na srce položil, naj še dalje skrbi za sv. glasbo, razlagajoč mu, kako tudi sv. Jožef nam cecilijancem more izgled biti po reku: „Vzemi otroka in njegovo mater“ (cerkveno glasbo in njeno mater, sv. liturgijo . . .) — Ta čestitka se smé imenovati P. Linka — testament in labudova pesen na sv. glasbo. Umril je dné 25. marcija, kakor smo enkrat pisali; in še enkrat mu zakličemo: R. I. P.

— V knjižnici metropolitanskega kapitula pri sv. Vidu v Pragi našli so prestar notovan rokopis staropolske krasne velikonočne pesni „Przez twe swięte z martwych wstanye“. Bajje je iz XIV. stoletja.

— Na Dunaji praznoval je dné 1. marc. g. profesor Fran Krenn, kapelnik dvorne župnijske cerkve pri sv. Mihaelu 70. obletnico svojega rojstva ter 50 letni jubilej kot muzik. Že, ko je bil vodja pevskemu zboru pri župnijski cerkvi „Marija pomagaj“ od l. 1847. — 1862., je njegov zbor, 100 — 130 pevcev močan, prepeval skladbe od Palestrine, Allegrija, Vittorije, Lassa, Galuppja in drugih.

— Filharmonično društvo v Berlinu je s 1. majem vpeljalo normalni pariški A za uglašanje svojih instrumentov, Berlinčani so toraj bajje prvi, ki so zvršili sklep dujaške konference.

— V cerkvi pri „Škotih“ na Dunaji so „predstavljali“ veliki teden Dvorak-ovo *Stabat mater* proti vstopnicam po 2 gl.; v cerkvi oo. minoritov, tako zvani italijanski cerkvi, pa je akademični „Wagner-Verein“ napravil svojim udom koncert. Pa saj to ni začetek porabe katoliških cerkvá za koncerte, kakor se nahajajo po protestantovskih cerkvah v Nemčiji? Jako obžalujemo, da se more kaj takega na Dunaji zgoditi.

Pridana je listu 6. števec priloge.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.